

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Téma práce : Alternativy nepodmíněného trestu odnětí svobody
Autor : Denisa Hrušáková
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.
Oponent : doc. JUDr. Jana Navrátilová, Ph.D.
Rozsah práce: celkem 63 stran, z toho 45 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce: 11.9.2012

1. Aktuálnost (novost) tématu: Alternativy nepodmíněného trestu odnětí svobody jsou stále aktuálním tématem. Tak je tomu zvláště v dobách hospodářské krize, kdy stát projevuje snahu šetřit finanční prostředky mimo jiné i v nákladech na výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody. O tom svědčí také rozšiřování výčtu druhů trestů nahrazujících nepodmíněný trest odnětí svobody, rozšiřování možností ukládání těch stávajících alternativních trestů, úprava pravidel, podle nichž má dojít k nařízení náhradního trestu odnětí svobody etc. I s ohledem na poslední novelizace trestního zákoníku, které se významně dotkly alternativních trestů jde o téma hojně diskutované, přesto však ponechávající značný prostor pro úvahy při zpracování diplomové práce. I s ohledem na neustálý tlak exekutivy na omezení počtu vězňených osob a s tím související předkládané návrhy na novelizaci trestního zákoníku a trestního řádu je třeba se tomuto tématu dlouhodobě a opakovaně věnovat, jde o téma stále živé a aktuální, tedy vhodné ke zpracování v diplomové práci.

2. Náročnost tématu na:

- teoretické znalosti – byly potřeba znalosti z oboru trestního práva hmotného, popř. též z kriminologie, zejména penologie, příp. dalších doprovodných věd kriminálních, ale též takových věd, jako je právní teorie a filozofie; vybrané téma je vhodné pro účely diplomové práce, nicméně vhodná je též určitá praktická zkušenost, příp. znalost kazuistiky,
- vstupní údaje a jejich zpracování – diplomantka se měla zabývat současnou právní úpravou, měla případně zohlednit současnou i dřívější judikaturu, příp. provést analýzu současného stavu (i za pomoci statistických dat), též se nabízela možnost srovnání historického či mezinárodního,
- použité metody – odpovídající tématu, diplomantka provedla analýzu současného stavu, neprováděla však již komparaci historickou či mezinárodní.

3. Kritéria hodnocení práce:

- **Logická stavba práce:** Diplomantka rozdělila práci do pouhých dvou číslovaných částí, kterým předchází úvod, po nich následuje závěr, seznam zkratk, seznam literatury, přílohy, resumé a abstrakt. V kapitole první se diplomantka věnuje vymezení pojmu „alternativ“ k nepodmíněnému trestu odnětí svobody (NAPO), vnímá teoretickou rozkolísanost při užívání tohoto pojmu, jakož i při jeho naplnění. Jádro práce tkví v druhé kapitole, v níž rozebírá jednotlivé alternativní tresty, kapitolu rozdělila do podkapitol podle jednotlivých druhů trestů, které sama vnímá jako alternativní k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, což osvětlila v předchozích partiích práce. Postupně se tedy diplomantka věnuje trestu domácího vězení (TDV), obecně prospěšným pracím (OPP), peněžitému trestu (PT) a podmíněnému odsouzení a podmíněnému odsouzení s dohledem (míněno je zde uložení

podmíněného trestu odnětí svobody a podmíněného trestu odnětí svobody s dohledem, což z názvu nevyplývá; podobně někdy uvádějí tuto zkratku i jiní autoři, přesto lze proti takovému přístupu vnášet výhrady – vždyť i oddíl šestý dílu druhého hlavy páté obecné části trestního zákoníku připojuje k sousoví „podmíněné odsouzení“ dodatek „k trestu odnětí svobody“, vždyť např. mladistvý může být „podmíněně odsouzen“ též k peněžitému opatření s podmíněným odkladem výkonu, podobně bychom de lege ferenda mohli uvažovat o podmíněném odsouzení i k trestu zákazu činnosti či k jiným druhům trestů). Struktura práce je tak poměrně chudá, práce není podrobněji rozčleněna, některé kapitoly, které by bylo možno u práce na dané téma očekávat, chybí. Přesto se jedná o strukturu logickou, umožňující najít hledanou odpověď na patřičném místě. Otázky jindy probírané v samostatných kapitolách (např. otázky restorativní a retributivní justice) zakomponovala diplomantka do jiných dílčích partií práce. Strukturu práce tak i přes uvedené výhrady lze považovat vcelku za logickou, kapitoly jsou vnitřně provázané, diplomantka používá v práci odkazy na jiné pasáže, aby se zbytečně neopakovala.

- **Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací:** Diplomantka cituje z cizích prací standardním způsobem. Přehled použité literatury svědčí o tom, že se diplomantka seznámila se základními prameny poznání. Některé základní prameny ovšem v přehledu chybí, a to dokonce i ty, které jsou jako povinná literatura předepsány ke zkoušce z trestního práva, stejně tak z komentářů k trestnímu zákoníku je zastoupen jediný, ač jich máme více, stejně tak článků bychom na dané téma našli jistě mnohem více (např. od Vanduchové, která se daným tématem soustavně zabývá). Zahraniční zdroje diplomantka neuvádí vůbec. Při citaci pramenů dodržuje jednotný formát v zásadě odpovídající ČSN ISO 690, resp. 690-2.
- **Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu):** Diplomantka se snaží vyložit aktuální právní úpravu, nevyhýbá se otázkám sporným, na něž má vlastní náhled, který celkem přesvědčivě obhajuje. Tak např. u trestu domácího vězení podrobně rozebírá poslední poznatky vyplývající z posledního experimentu Probační a mediační služby k elektronickému monitoringu tohoto trestu, přebírá také návrhy de lege ferenda ze závěrečné zprávy o tomto experimentu. V jiných ohledech ale je práce poměrně strohá, omezující se na pouhý přepis zákonných ustanovení, které vyvolávají řadu otázek, kterým se diplomantka podrobněji nevěnuje, což je škoda (např. procesní konsekvence při rozhodování o přeměnách jednotlivých trestů mezi sebou navzájem). Poměrně hezky diplomantka sice vystihla problémy ustanovení § 69 odst. 2 tr. zákoníku o přeměně peněžitého trestu na jiné druhy trestů, bohužel však při dalším výkladu vychází z nesprávné premisy, že správným řešením je nepřekročitelnost horních hranic jednotlivých druhů alternativních trestů, na něž má být peněžitý trest přeměněn, při tom záměr zákonodárce byl skutečně opačný, a sice že v tomto daném případě nebudou horní hranice jednotlivých trestů respektovány, naopak bude respektován zákonem upravený poměr při přepočtu (1 hod. OPP = 1 den TDV = 1 den NEPO). Další úvahy vycházející z uvedené nesprávné premisy ohledně možných různých přepočtů (např. zohledněním mzdy za hodinu práce) jsou spíše úsměvné.
- **Úprava práce (text, grafy, tabulky):** Úprava textu je řádná, úhledná, práce je členěna standardním způsobem do odstavců. Diplomantka na podporu své argumentace uvádí na konci práce v přílohách některé statistické údaje v podobě tabulek, ovšem jde o poměrně nekvalitní kopii tabulek z jiných prací (pravda, s uvedením zdroje, ovšem při zachování původního zcela odlišného typu písma a stylu).
- **Jazyková a stylistická úroveň:** Diplomantka užívá spisovného jazyka, práce je psána čtivě, až na výjimky se neobjevují gramatické chyby, stylistické nedostatky či neobratná vyjádření. Poněkud rušivě působí snad jen neoddělování znaku „§“ od čísla daného ustanovení.

4. Případné další vyjádření k práci: Diplomantka zpracovala velmi obtížné a kontroverzní téma. Diplomantka na více místech práce se nebojí zaujmout vlastní stanovisko a jej obhajovat.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

- *Rozebrat problémy přeměny peněžitého trestu na jiné alternativní tresty.*

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

7. Navržený klasifikační stupeň: 2 (velmi dobře)

V Praze dne 24. září 2013

JUDr. Jiří Říha, Ph.D.
vedoucí práce